11 2023

„Trebuie să găsim un limbaj comun care să rezoneze dincolo de granițe și experiențe.”

Un reportaj despre conferința „Allied Grounds”

Stephen Bouquin

Traducere de Florin Poenaru

„Allied Grounds”, o conferință internațională despre problema socială a crizei climatice, a avut loc la începutul lunii octombrie la Berlin.
Conferința a fost punctul culminant al unui proiect anual al Berliner Gazette (BG) care a explorat două constelații tematice învecinate, dar rareori legate: În Sudul Global, preocupările de mediu au fost o parte integrantă a luptei clasei muncitoare împotriva exproprierii, exploatării și a extractivismului încă de la cucerirea colonial-capitalistă a Lumii Noi. În Nordul Global, pe de altă parte, ecologismul clasei muncitoare a apărut în secolul al XIX-lea ca răspuns la industrializare și urbanizare, în timp ce mișcările muncitorești și ecologiste și-au revendicat abia în ultimii ani potențialul de alianță.”

Experimente la nivel de formă

În timp ce panelurile de seară au fost deschise publicului larg, atelierele de zi au reunit participanți din țări atât de diferite precum Australia, Bosnia și Herțegovina, Canada, Grecia, Italia, Kenya, Iran, India, Indonezia, Peru, Mexic, Belarus, Portugalia, România, Sudanul de Sud, Spania și Turcia. Organizată de BG, o instituție media independentă fondată în 1999, conferința a fost susținută de o gamă largă de instituții și organizații. Atelierele au fost unice ca formă și conținut. Timp de trei zile, cinci grupuri de lucru de aproximativ zece participanți au avut sarcina de a discuta și produce un rezultat care ar putea fi diseminat pe mai multe platforme. Această metodă „pâlnie", cunoscută sub numele de hackathon (o contracție a hacking-ului și a maratonului), se bazează pe un echilibru delicat între schimbul orizontal și urmărirea unui obiectiv tangibil care trebuie atins până la sfârșitul conferinței.

Sesiunile de brainstorming au ajutat la identificarea unei probleme comune și la orientarea discuțiilor către o muncă de colaborare care să culmineze cu o creație comună. Au fost propuse pentru dezbatere cinci teme, dar fără a se defini nici modul în care acestea trebuiau gândite, nici ce ar putea rezulta din discuție: „Eco-internaționalism pentru toți?", „Balcanii (ne)muncitori", „Locuri de muncă vs. Natură?" , „Ecologistul clasei muncitoare" și „Demantelarea eco-fascismului".

Pentru a aborda aceste probleme în avans, BG a creat un forum în ziarul său online, concentrat pe problemele cheie ale temei „Allied Grounds". În timpul conferinței, acest corpus a servit ca un fel de referință implicită, care cu siguranță a facilitat dialogul pe probleme foarte largi și interconectate. Toți participanții la conferință au fost astfel simultan actori, moderatori și parte din public.

Împletirea problemelor și temelor

Una dintre caracteristicile originale ale conferinței a fost împletirea problemelor și temelor care sunt cel mai des abordate în mass-media și mediul academic într-o manieră divizată și juxtapusă. De exemplu: criza climatică a fost abordată dintr-o perspectivă globală, recunoscând o ierarhie geografică și socială a situațiilor. Criza de subzistență din țările din Sud și fenomenele migrației nu pot fi înțelese fără a ține cont de distrugerea ecosistemelor naturale, globalizarea neoliberală și criza sistemică a capitalismului.

Prin urmare, nu este surprinzător că „ecofascismul" a fost discutat în mod repetat la conferință. Acesta a devenit un termen de luptă de dreapta, folosit nu în ultimul rând ca hashtag în rețelele sociale împotriva „guvernului eco-socialist din Berlin", Fridays for Future și Elon Musk, printre alții. Toți sunt acuzați că au instituit o „ecodictatură". Cu toate acestea, o privire la Marine Le Pen din Franța este suficientă pentru a înțelege contextul. La fel ca alți oameni de dreapta, Le Pen susține un localism ecologic exclusiv în care imigranții sunt asemănați cu specii extraterestre invazive, în timp ce partidul ei de dreapta, fățiș radical, proclamă sloganuri precum „granițele sunt cei mai mari aliați ai mediului, prin ei vom salva planeta." Discursuri similare există în țări la fel de diverse precum Statele Unite și Austria. Fetișizarea de dreapta a naturii, așa cum au sugerat discuțiile de la conferință, poate fi înțeleasă ca un „răspuns" la criza climatică care urmează fazei de negare (a se citi și: negarea schimbărilor climatice), dar refuză totuși să pună la îndoială cauzele sistemice ale crizei climatice. În vederea asigurării condițiilor de existență ale claselor bogate și privilegiate (în mare parte albe) din capitalism, dreapta dezvăluie și unghiurile oarbe ale capitalismului verde, care încearcă, de asemenea, să limiteze

legăturile dintre luptele sociale și climatice, să saboteze alianțele dintre lucrători și să prevină justiția globală de mediu.

Dar construirea de alianțe durabile este orice altceva decât spontan. Deși există o conștientizare tot mai mare că cauzele crizei climatice sunt produsul unui „capitalocen rasial" în derivă (Françoise Vergès), nu este suficient doar să reunim lupte care sunt atât foarte dispersate, cât și fragmentate. Pentru Krystian Woznicki și Magdalena Taube, curatorii și principalii organizatori ai conferinței, tema alianțelor este ceea ce justifică aceste conferințe și metodologia pe care o folosesc de aproape 24 de ani: „Pentru a forma alianțe și a se uni, pentru a ajunge la cei neconvinși și ezitanți, trebuie să găsim un limbaj comun care să rezoneze dincolo granițe și experiențe. Înainte de a putea spune o poveste comună, trebuie să ne înțelegem și să putem vorbi unul cu celălalt. Aceasta este în primul rând o problemă practică, motiv pentru care am reunit întotdeauna o gamă atât de largă de oameni – activiști, cercetători, jurnaliști și artiști creativi. Rezultatul nu este garantat, este deschis."

Un exercițiu de creativitate, colaborare și de a învățare să asculți

Rezultatele atelierelor, la finalul a trei zile de discuții intense, pot părea modeste, dar au un potențial considerabil de multiplicare. Grupul despre ecofascism, ale cărui perspective le-am împărtășit mai sus, a produs o serie de carduri care contracarează principalele stereotipuri ecofasciste. Grupul de ecologism al clasei muncitoare a ales să se concentreze pe munca durabilă și pe crearea unui glosar online care să reunească toate resursele și experiențele care pot consolida și extinde dinamica în jurul acestor aspecte. Am putea aminti, fără o ordine anume, reconversia fabricilor recuperate și autogestionate, luptele pentru sănătate la locul de muncă și

împotriva toxicității producției, atât pentru muncitori, cât și pentru locuitori, luptele țăranilor pentru re-comunizarea terenurilor arabile, mobilizările pentru dezvoltarea transportului public etc.

Grupul de eco-internaționalism a lucrat la un manifest al platformei, ale cărui prime rânduri afirmă: „Acest Manifest aparține Platformei, o rețea de platforme petroliere ghemuite în ocean. Platforma este un corp viu, locuit de alte corpuri, care co-creează rețeaua lor de încredere. Aici cresc buruienile, între panouri solare și feronerie. Conexiunile din cadrul rețelei sunt fragile și instabile. În spatele acestui Manifest, există un vis de eco-internaționalism pentru toți". Între timp, grupul care lucrează pe tematica luptelor ecologice și ale clasei muncitoare din Balcani a creat un model de mobilizare inspirat de taberele climatice pentru o întâlnire a rețelelor și mișcărilor în iunie anul viitor în Bosnia și Herțegovina, Kosovo sau Serbia. Un alt grup, care se ocupă de contradicția dintre muncă și natură impusă de capitalism a părăsit locul conferinței pentru a efectua interviuri în stradă, cerând trecătorilor reacțiile lor la sloganurile critice postate anterior pe reclame pentru produse nocive cu mediul și neloiale din punct de vedere economic, cum ar fi „Ce doriți să produceți cu munca dvs.?"

Spații publice orientate spre proces, bricolaj, opozițional

Pentru Krystian Woznicki și Magdalena Taube, fiecare conferință este atât o experiență nouă, diferită de cele anterioare, cât și continuarea unui experiment creativ care nu are nicio legătură cu un seminar sau un colocviu academic, dar exprimă aspectul efemer al unui spațiu public dizident . Această abordare are unele afinități cu crearea de spații publice opoziționale susținute de teoreticienii Școlii de la Frankfurt, precum Oskar Negt. De asemenea, reprezintă un ecou al spiritului proiectelor orientate spre proces

(cum ar fi Documenta X din Kassel, curatoriată de Catherine David). Sau cultura globală de bricolaj: a face ceea ce nu există atunci când ar trebui. Deci abordarea este nemărginită, evolutivă și, într-un fel, deschisă, iar urmele pe care le lasă (semințele care sunt răspândite) și imitația pe care o poate provoca sunt cu siguranță mult mai ample decât semnalele imediat identificabile pe care un astfel de proiect le transmite către lume, și asta e un lucru bun.

La finalul zilei, după sesiunile în stil hackathon și câteva pauze, invitații atelierului s-au reunit pentru discuții publice la care a fost invitat și publicul larg.

Să scapi de creștere, dar nu de capitalismul care o produce?

Prima discuție publică din 5 octombrie s-a concentrat pe potențialii actori ai schimbării sistemice. A fost moderată de Claudia Núñez, o jurnalistă de origine mexicană, jurnalistă a secțiunii Migrație și granițe din Los Angeles Times și co-fondatoare MigraHack. Prezentările s-au concentrat pe legăturile dintre criza climatică și fluxurile de migrație, logica îngrădirilor (de la granițele de hârtie la sârmă ghimpată) și diviziunea internațională a muncii rezultată din acest proces de trasare de granițe. Jennifer Kamau, cofondatoare a International Women Space din Berlin, o inițiativă a femeilor imigrante și refugiate în folosul femeilor imigrante și refugiate, a explicat modul în care situația populației rurale din Kenya este strâns legată de adaptarea producției locale pentru piețele europene, de exemplu , 60% din florile vândute în Germania provin din Kenya. Irigarea industrială și monocultura duc la epuizarea solului și la o dependență uriașă de importurile de cereale, în special din Ucraina și Rusia, ceea ce crește inevitabil exproprierea, strămutarea și presiunea migrației.

Florin Poenaru, din București, a avut o viziune realist critică. Situația actuală este puțin probabil să se îmbunătățească în viitorul apropiat. Capitalismul verde este o viziune magică care pretinde că rezolvă problema oferind ca soluții ceea ce a cauzat criza. Ideea de descreștere este la fel de „magică", deoarece vrem să scăpăm de creștere, dar nu de capitalismul care o produce. Nu este aceasta reproducerea problemei în timp ce pretinde că oferă soluția? În orice caz, un anumit tip de ecologism radical burghez va fi la fel de inutil: cei care susțin nesupunerea civilă, tăierea anvelopelor SUV-urilor sau sabotarea conductelor se uită cu adevărat la elite. Acțiunea este de a atrage atenția elitelor și de a le convinge să rezolve problema. Este tot o formă de magie!

Deci problema este, de asemenea, că este mai ușor să ne imaginăm sfârșitul lumii decât sfârșitul capitalismului. Nu există un răspuns ușor, dar este de lucru de făcut în repolitizarea mediului natural, încercând să restabilească sau să restabilească un echilibru natural pe cât posibil, asumând totodată cauza umanității și împuternicirea celor mai vulnerabili și exploatați: forța de muncă refugiată și imigrantă.

Provocarea Green New Deal în Europa

Cea de-a doua discuție publică din 6 octombrie a fost găzduită de Rositsa Kratunkova, membră a mai multor colective care lucrează pe probleme de justiție socială în Bulgaria și s-a concentrat pe ecologismul clasei muncitoare. Printre participanți s-au numărat Svjetlana Nedimović din Sarajevo, gânditoare, activistă și moderatoare a Puls of Democracy – o publicație online pentru analiza critică a Balcanilor; Paola Imperatore, din Torino, universitară și activistă implicată în lupta pentru conversia ecologică a GKN din Florența și Francesca Gabbriellini, din Bologna, istoric

și cercetător, care este, de asemenea, implicată în aceste lupte. Discursurile, la fel de bogate ca cele din ziua precedentă, s-au concentrat pe aspectele contradictorii ale Green New Deal în Europa.

Nedimović a reflectat asupra crizei de mediu și a tranziției ecologice din Bosnia și Herțegovina, unde comunitățile de mineri sunt capabile să exercite o presiune foarte puternică și să conducă luptele pentru justiție economică și ecologică, dar par să-și fi pierdut din avânt într-o situație în care agenda europeană cere măsuri de mediu, permițând în același timp desfășurarea prădărilor extractiviste. Experiența GKN, fost furnizor de piese și componente (arbori de transmisie) pentru industria auto, companie care este ocupată din vara lui 2021 și al cărei comitet de fabrică promovează o tranziție către furnizarea de piese și componente pentru transportul public (trenuri și autobuze) – această experiență arată că inițiativele de bază creative și imaginative, atunci când se bazează pe alianțe fundamentate între cei care sunt direct afectați de muncă și angajare și comunități mai mari de locuitori mobilizați, pot avea un impact mult dincolo de situația imediată sau locală.

Conversație prin spații, scări și subiectivități

Cea de-a treia și ultima discuție publică din 7 octombrie a fost găzduită de cercetătoarea eco-feministă Anna Saave și a tratat probleme legate de construirea de punți între lupte. Dario Azzelini, New York și Mexico City, și-a prezentat viziunea critică asupra locurilor de muncă durabile, care pot fi un punct de focalizare pentru mobilizare, atâta timp cât ridică întrebarea cum se desfășoară producția și care sunt obiectivele acesteia. Lorenzo Feltrin, Birmingham, a privit înapoi la luptele muncitorilor împotriva toxicității în sensul cel mai larg, inclusiv sănătatea mentală și fizică.

Depășirea diviziunii dintre producție și reproducere este, fără îndoială, una dintre condițiile necesare pentru a orienta mobilizările într-o direcție durabilă. În același timp, lanțurile valorice ale capitalului se schimbă și se extind în moduri care fac mai dificilă identificarea și construirea de legături între muncitorii în revoltă.

Brett Neilson, Sydney, autorul unor cărți precum „The Politics of Operation", și-a concentrat prezentarea pe problema traducerii și comunizării limbilor rezistenței. Problema nu este lingvistică, ci socială, în sensul că necesită o poziționare subalternă similară peste granițele teritoriale sau culturale. O politică a traducerii trebuie să permită articularea luptelor și solidarităților și să intre în conversație prin spații, scări și subiectivități. A ști să ne decentrăm este cu siguranță o altă condiție importantă. De exemplu, critica muncii animalelor este atât foarte centrată pe experiența nordului global, cât și exprimă un fel de orizontalitate ontologică care confundă toate formele de ființe vii. Mai mult, recunoașterea diferenței de natură dintre formele vii nu implică neapărat o relație de subjugare sau exploatare.

Conferința „Allied Grounds" a fost o experiență unică, trecătoare. Deși și-a lăsat amprenta prin producția colectivă, această nouă ediție a conferințelor anuale ale Berliner Gazette a fost, ca și predecesorii săi, dar fără îndoială într-un mod diferit, o sursă de inspirație și energie. Aceste trei zile au fost o demonstrație practică că inteligența colectivă, într-un context de orizontalitate, poate crea imaginație favorabilă, generează încredere și amplifică noi narațiuni care ar trebui să se răspândească cu atât mai ușor cu cât răspund unei nevoi reale.

Conferința a fost punctul culminant al proiectului anual al BG „Allied Grounds", care a implicat cercetători, activiști și lucrători culturali

într-o varietate de forme și întâlniri, cu scopul de a coproduce resurse de cunoștințe, inclusiv audio, videoclipuri și texte. Vă rugăm să aruncați o privire aici: https://berlinergazette.de/projects/allied-grounds